

Vergaderjaar 2024–2025

36 600 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2025

Nr. 32

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 november 2024

Het kabinet wil de veerkracht en weerbaarheid van mensen versterken. Veerkracht en weerbaarheid maken het mogelijk dat inwoners beter bestand zijn tegen fenomenen zoals radicalisering, ongewenste polarisatie en ondermijnende criminaliteit. Zij vinden beter hun weg in de maatschappij en keren zich er niet vanaf. Zij zijn vrij om hun eigen keuzes te maken, voelen zich onderdeel van de samenleving en hebben gelijkwaardige kansen. Zo dragen veerkracht en weerbaarheid bij aan de stabiliteit van de samenleving.

Om veerkracht en weerbaarheid te bevorderen is de Agenda Veerkrachtige & Weerbare Samenleving ontwikkeld (hierna: Agenda). In de zomer van 2023 is uw Kamer daarover geïnformeerd.¹

Met deze brief informeer ik u over de voortgang van de Agenda. Dit doe ik door de stand van zaken van de verschillende activiteiten van de Agenda te delen. Daarnaast komen verdere beleidsontwikkeling en een vooruitblik aan bod. In de bijlage van deze brief is een infographic te vinden met daarop een samenvatting van de begroting, focusgebieden en ontwikkelingen van de Agenda. Voor de details van de doelstellingen en inhoud van de Agenda verwijs ik u naar de bovengenoemde Kamerbrief.

Voortgang activiteiten

SPUK Kansrijke Wijk

De Ministeries van SZW, VWS, OCW en BZK hebben samen € 256 miljoen beschikbaar gesteld voor de 20 kwetsbare stedelijke gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. De investering vanuit

¹ Kamerstuk 36 200 XV, nr. 96

de Agenda in deze Specifieke Uitkering (SPUK) Kansrijke Wijk bedraagt € 6,3 miljoen.²

Gemeenten kunnen het geld uitgeven aan de preventie van armoede en schulden, veerkracht en weerbaarheid, re-integratie, school en omgeving, de ontwikkeling van het jonge kind, een gezonde leefomgeving en programmaondersteuning. Zij kunnen een deel van de totale middelen – de zg. integrale middelen – naar eigen keuze inzetten.

Veel gemeenten kiezen ervoor de integrale middelen in te zetten voor veerkracht en weerbaarheid. In totaal is daardoor niet € 6,3 miljoen, maar ruim € 28 miljoen beschikbaar gekomen voor deze opgave.

De projecten of interventies die binnen de SPUK door de Agenda gefinancierd worden, richten zich vooral op:

- Het organiseren van ontmoetingen, bevordering sociale cohesie, professionalisering buurtinitiatieven;
- Versterking activiteiten aanbod jeugd en (informele) jeugdwerkers;
- Activatie bewoners en sleutelfiguren;
- Ondersteuning ouders en ouder-netwerken.

Voorbeeld interventies SPUK Kansrijke Wijk

Met middelen uit de SPUK investeert Woensel Zuid in Eindhoven in community builders. De community builders organiseren buurtactiviteiten gericht op het versterken van sociale cohesie en het verminderen van polarisatie. Ze brengen mensen, verenigingen en bedrijven in de wijk met elkaar in contact, zodat mensen weten waar ze terecht kunnen voor ontmoeting, activiteiten of hulp.

DU Veerkracht en Weerbaarheid

De SPUK Kansrijke Wijk richt zich uitsluitend op de 20 gebieden uit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Om meer gemeenten te kunnen bedienen, wordt ook een Decentrale Uitkering (DU) als instrument ingezet. Daarmee kregen tot nu toe 7 gemeenten een financiële bijdrage vanuit de Agenda. Hiermee organiseren zij activiteiten zoals weerbaarheidstrainingen, gastlessen over mediawijsheid en democratische waarden en dialoogavonden over het tegengaan van polarisatie. In totaal is in 2023 € 313.327 via een DU verstrekt.

Social Labs

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) heeft vanuit de aanpak Preventie met Gezag 2,1 miljoen ter beschikking gesteld aan het Ministerie van SZW om zogenaamde Social Labs te ontwikkelen. Het doel van de Social Labs is het vergroten van veerkracht en weerbaarheid van jongeren. Hierdoor zijn zij minder vatbaar als zij met criminaliteit in aanraking komen.

Uit de bijdrage van het Ministerie van JenV heeft SZW onderzoek laten uitvoeren naar de succesfactoren van al bestaande jongerenwerkplaatsen in Nederland.³ Op basis van de uitkomsten worden inmiddels in drie wijken waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staan, nieuwe jongerenwerkplaatsen opgezet. De werkplaatsen lopen tot en met 2025.

² Kamerstuk 30 995, nr. 103

³ F. Kaulingfreks, J.D. de Jong en S. Sieckelinck, «Homebase. Een basis voor interventies ter preventie van jeugddelinquente», 2024.

Het delen van de opgedane kennis is een belangrijk element van de Agenda. In mei 2024 werd daarom het eerste Congres Veerkrachtige & Weerbare Samenleving gehouden.

Experts van ministeries, gemeenten, maatschappelijke organisaties, burgers en wetenschappers gingen in gesprek over digitale weerbaarheid, zelfbeschikking en emancipatie, preventie van jeugdcriminaliteit en netwerken en participatie.

Online platform

Om de Agenda zichtbaar te maken, komt er een online platform. Gedurende het programma worden onder andere kennis, nieuwsberichten en mijlpalen over de Agenda gedeeld op deze site.

Maatschappelijke Raad

Voor de Agenda is een Maatschappelijke Raad aangesteld. De Maatschappelijke Raad geeft gevraagd en ongevraagd advies over de uitvoering van de Agenda, brengt relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen in in het programma en denkt mee over de doorontwikkeling van de Agenda na 2025.

De adviescommissie bestaat uit 7 personen die voor 2 jaar zijn benoemd. Zij zijn onafhankelijk, hebben een breed netwerk, hebben diverse achtergronden en komen uit verschillende regio's van Nederland. Hun leeftijden variëren van 20 tot 70 jaar oud.

Vooruitblik: 2025 en verder

De Agenda loopt tot eind 2025. Een groot deel van de interventies en evaluaties is momenteel al in uitvoering. Daarnaast worden dit jaar en volgend jaar nog enkele nieuwe projecten rondom veerkracht en weerbaarheid gefinancierd.

De ontwikkelde en geëvalueerde interventies uit de hele programmaperiode (2023–2025) zullen online beschikbaar komen. Wij zullen ze actief onder de aandacht brengen bij gemeenten en maatschappelijke organisaties. Ook zal in 2025 een tweede congres plaatsvinden waarbij de ontwikkelde interventies en ervaringen en evaluaties gedeeld worden. Hiermee wordt de pilotfase van de Agenda afgesloten.

Op basis van de ervaringen zal ik beoordelen welk type interventie het meest effectief is. Ook zal ik bezien in welke vorm het werk van de Agenda het beste kan worden voortgezet. Er zijn op dit moment geen middelen gereserveerd voor het voortzetten van de Agenda na 2025. Het zal echter nodig blijven om de weerbaarheid tegen fenomenen zoals radicalisering, criminaliteit, racisme of zich afkeren van de samenleving te vergroten. Daarom ga ik graag met uw Kamer in gesprek over het bevorderen van veerkracht en weerbaarheid na afloop van deze eerste fase.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel